

«Η (μη) συμμόρφωση της Ελλάδας και των πολιτών της με τις επιταγές του Δικτύου NATURA 2000»

22 Μαΐου 2017, Πολυτεχνείο Κρήτης, Χανιά

24 Μαΐου 2017, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ρέθυμνο

Διάγραμμα παρουσίασης

- Πριν το συνεκτικό Δίκτυο NATURA 2000
- Το συνεκτικό Δίκτυο NATURA 2000 (Γένεση, Κατηγορίες περιοχών, NATURA 2000 Map Viewer, γιατί NATURA 2000; Προϋποθέσεις έγκρισης έργων σε περιοχές NATURA 2000)
- Η μη συμμόρφωση της Ελλάδας- Η πρώτη καταδίκη
- Η εφαρμογή του Δικτύου NATURA 2000 στην Ελλάδα (μετά την καταδίκη)
- Η μη συμμόρφωση της Ελλάδας – περαιτέρω καταδίκες από το ΔΕΕ
- Η περίπτωση της Caretta- caretta στον Κόλπο της Κυπαρισσίας (2016)
- Η μη συμμόρφωση των πολιτών της Ελλάδας – η έρευνα στην Κρήτη
- Γιατί μη συμμόρφωση; Συμπεράσματα – Προτάσεις

Παρατηρητήριο Περιβαλλοντικού Δικαίου
Δυτικής Κρήτης

Το Πανεπιστήμιο Κρήτης - Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης και το Πολυτεχνείο Κρήτης διοργανώνουν:

**Εκπαιδευτικό Σεμινάριο
«Δίκτυο NATURA 2000:
Κοινωνία και Οικονομία»**

Δευτέρα, 22 Μαΐου 2017
ώρες 10.00 - 14.00

Πολυτεχνείο Κρήτης, Χανιά
Αμφιθέατρο Γ2.1 (Γαλαξία Κτίρια)
Πολυτεχνειούπολη Χανίων

Παράρτημα Βιβλιοθήκη Σφακιωτών

Επιμελητές: Θάκης Τσαμπής, Τάσος Παπής, 2010 201 203, tsamp@uniisrcc.uoi.gr

Πρόγραμμα LIFE Natura2000 Value Create (LIFE13 INF/GR/000188)
«Ο αποτελεσματικός υπαρκτός, το κοινωνικό ερώτημα και η οικονομική αξία των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων στις περιοχές NATURA 2000 στην Κρήτη»

Το έργο LIFE Natura2000 Value Create (LIFE13 INF/GR/000188) χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο. Το έργο υλοποιείται από την εταιρεία Ecolife Hellas.

Λίγο πριν το συνεκτικό Δίκτυο NATURA 2000-

Η Οδηγία 79/409/ΕΟΚ

- Διατήρηση όλων των ειδών των πτηνών που ζουν εκ φύσεως σε άγρια κατάσταση στο ευρωπαϊκό έδαφος των Κρατών μελών στο οποίο εφαρμόζεται η συνθήκη (άρθρο 1)
- Εφαρμογή Οδηγίας στα πτηνά, τα αυγά, τις φωλιές και τους οικότοπούς τους (άρθρο 1)
- **Σκοπός:** η διατήρηση ή η προσαρμογή του πληθυσμού όλων των ειδών των πτηνών που αναφέρονται στο άρθρο 1 σε ένα επίπεδο που να ανταποκρίνεται ιδιαίτερα στις οικολογικές, επιστημονικές, και μορφωτικές απαιτήσεις, λαμβάνοντας, ωστόσο, υπόψη τις οικονομικές και ψυχαγωγικές απαιτήσεις.
- Δημιουργία Ζωνών Ειδικής Προστασίας (**ΖΕΠ**)

Ανάγκη για συμπλήρωση: Η Οδηγία 92/43/ΕΟΚ

Η γένεση του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου NATURA 2000

Γενικό σύστημα προστασίας για ορισμένα είδη χλωρίδας και πανίδας

«Συνίσταται ένα συνεκτικό ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο ειδικών ζωνών, επονομαζόμενο Natura 2000, αποτελούμενο από τους τόπους, όπου ευρίσκονται τύποι φυσικών οικοτόπων (Παράρτημα I Οδηγίας) και οικοτόποι ειδών (Παράρτημα II Οδηγίας), με στόχο τη διασφάλιση της διατήρησης ή και ενδεχομένως, την αποκατάσταση σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, των τύπων φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων των οικείων ειδών στην περιοχή της φυσικής κατανομής των ειδών αυτών»

Παρατηρητήριο Περιβαλλοντικού Δικαίου
Δυτικής Κρήτης

Μανιαδάκη Μαρία

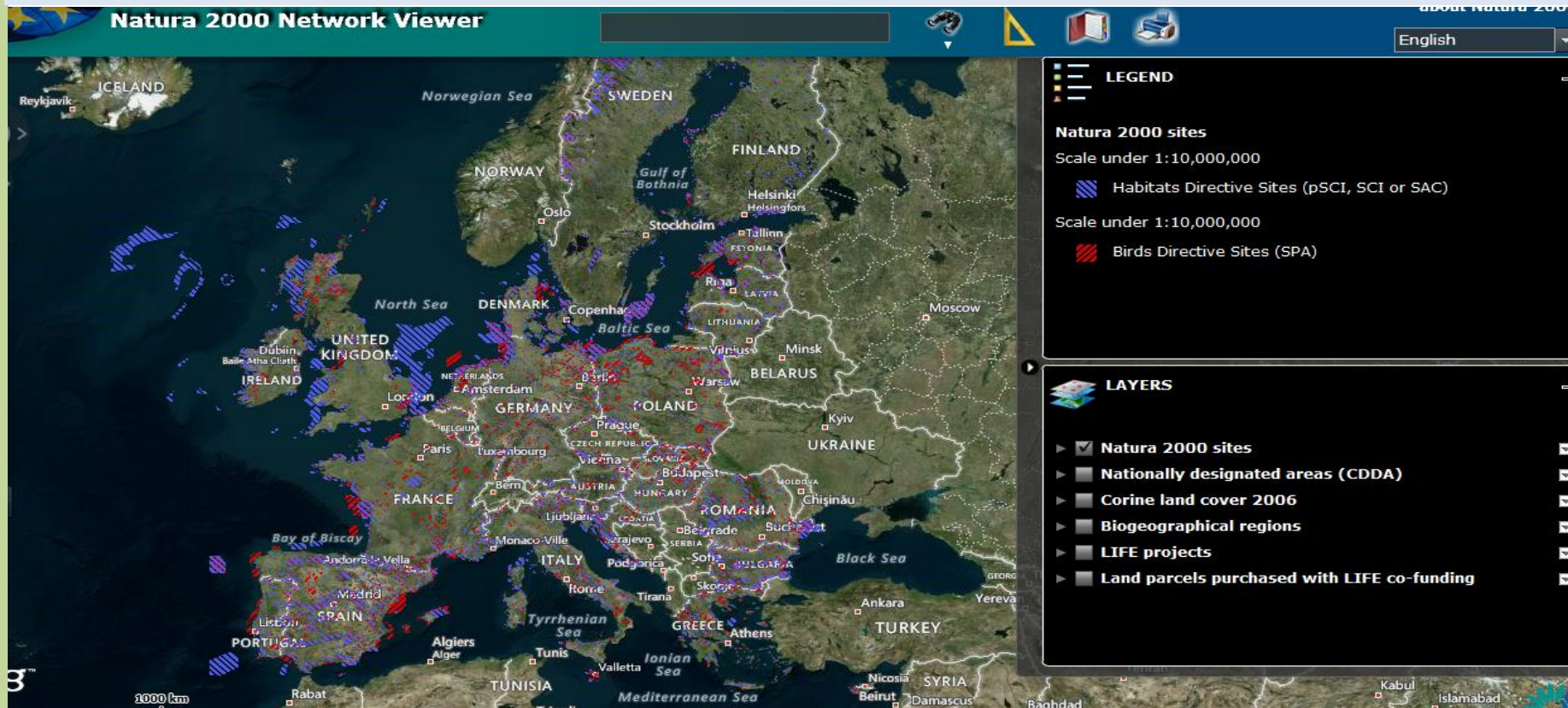
Κατηγορίες Περιοχών NATURA 2000

Το Δίκτυο αποτελείται από τις εξής κατηγορίες περιοχών:

- τις «**Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)**» (**Special Protection Areas - SPA**) για την **Οрниθοπανίδα**, όπως ορίζονται στην Οδηγία 79/409/ΕΚ «για τη διατήρηση των άγριων πτηνών». Οι ΖΕΠ, μετά το χαρακτηρισμό τους από τα Κράτη Μέλη, **εντάσσονται αυτόματα στο Δίκτυο Natura 2000**
- τους «**Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ)**» (**Sites of Community Importance – SCI**) όπως ορίζονται στην Οδηγία 92/43/ΕΟΚ. Ο τόπος, ο οποίος στη βιογεωγραφική περιοχή ή στις βιογεωγραφικές περιοχές στις οποίες ανήκει, συνεισφέρει σημαντικά στη διατήρηση ή την αποκατάσταση ενός τύπου φυσικού οικοτόπου (Παράρτημα I Οδηγίας) ή ενός είδους (Παράρτημα II Οδηγίας), σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης και ο οποίος μπορεί επιπλέον να συνεισφέρει σημαντικά στη συνοχή της «Φύσης 2000» ή/ και να συνεισφέρει σημαντικά στη συντήρηση της βιολογικής πολλαπλότητας στις συγκεκριμένες βιογεωγραφικές περιοχές. **Για την ένταξη των ΤΚΣ στο Δίκτυο Natura 2000 πραγματοποιείται επιστημονική αξιολόγηση και διαπραγμάτευση μεταξύ των Κρατών Μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των κατά οικολογική ενότητα Βιογεωγραφικών Σεμιναρίων.
- Μετά την οριστικοποίηση του καταλόγου των ΤΚΣ, τα Κράτη Μέλη υποχρεούνται να κηρύξουν τις περιοχές αυτές ως «**Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ)**» (**Special Areas of Conservation - SAC**)» το αργότερο μέσα σε μια εξαετία και να εφαρμόσουν τα μέτρα διατήρησης που απαιτούνται για τη διατήρηση ή την αποκατάσταση σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης των φυσικών οικοτόπων ή/και των πληθυσμών των ειδών για τα οποία ορίστηκε ο τόπος.

Natura 2000 Map Viewer

*

* Το Natura 2000 Map Viewer λειτουργεί και ενημερώνεται με ευθύνη του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος και ενδέχεται να μην περιλαμβάνει την πλέον πρόσφατη πληροφορία για το Δίκτυο Natura 2000 των κρατών – Μελών. Επιπλέον, καθώς τα όρια των περιοχών Natura 2000 προβάλλονται στο Google Earth, το οποίο έχει διαφορετικό προβολικό σύστημα από το επίσημο ελληνικό γεωδαιτικό σύστημα (ΕΓΣΑ 87), μπορεί το ελληνικό τμήμα του Δικτύου NATURA 2000 να εμφανίζεται ελαφρά μετατοπισμένο σε σχέση με την πραγματική του θέση.

Παρατηρητήριο Περιβαλλοντικού Δικαίου
Δυτικής Κρήτης

Μανιαδάκη Μαρία

Ποια η διαφορά του Δικτύου NATURA 2000 από τις λοιπές προστατευτές περιοχές; Γιατί NATURA 2000;

- Η θέσπιση μέτρων που ευνοούν τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και ειδών προτεραιότητας κοινοτικού ενδιαφέροντος αποτελεί **κοινή ευθύνη όλων των κρατών μελών- προστασία βιολογικής ποικιλομορφίας**
- Αυτό ενδέχεται να προκαλέσει **υπερβολική χρηματική επιβάρυνση ορισμένων κρατών μελών** (λόγω άνισης κατανομής αυτών των οικοτόπων και ειδών ανά την Κοινότητα και λόγω του γεγονότος ότι η αρχή ο «ρυπαίνων πληρώνει» περιορισμένη μόνο εφαρμογή μπορεί να έχει στη συγκεκριμένη περίπτωση διατήρησης της φύσεως)
- Συνεισφορά με κοινωνική συγχρηματοδότηση εντός των ορίων των πόρων που είναι διαθέσιμοι δυνάμει των αποφάσεων της Κοινότητας
- Ειδική διαδικασία έγκρισης έργων σε περιοχές NATURA 2000 (άρθρο 6 παρ. 3 Οδηγίας)
- **Εξαετής έκθεση** για την εφαρμογή των διατάξεων που εκδίδονται στα πλαίσια της Οδηγίας των Οικοτόπων
- Δυνατότητα επισήμανσης των ζωνών με **κοινωνικές πινακίδες**

Προϋποθέσεις έγκρισης έργων σε περιοχές NATURA 2000 (άρθρο 6 παρ. 3 Οδηγίας)

«Κάθε σχέδιο, μη άμεσα συνδεόμενο ή αναγκαίο για τη διαχείριση του τόπου, το οποίο όμως είναι δυνατόν να επηρεάζει σημαντικά τον εν λόγω τόπο, καθεαυτό ή από κοινού με άλλα σχέδια, εκτιμάται δεόντως, ως προς τις επιπτώσεις του στον τόπο, λαμβανομένων υπόψη των στόχων διατήρησής του.

Βάσει των συμπερασμάτων της εκτίμησης των επιπτώσεων στον τόπο και εξαιρουμένης της περίπτωσης των διατάξεων της παρ. 4, οι αρμόδιες αρχές συμφωνούν για το οικείο σχέδιο μόνο αφού βεβαιωθούν ότι δεν θα παραβιάσει την ακεραιότητα του τόπου περί του οποίου πρόκειται και, ενδεχομένως, αφού εκφρασθεί πρώτα η δημόσια γνώμη».

ΔΗΛΑΔΗ:

1. Εάν υπάρχει βεβαιότητα ως προς την απουσία αρνητικών επιπτώσεων, το σχέδιο εγκρίνεται
2. Εάν υπάρχει αβεβαιότητα ως προς την απουσία αρνητικών επιπτώσεων:
Δέουσα εκτίμηση επιπτώσεων (Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση)
3. Απόφαση έγκρισης ή ματαίωσης του έργου

Η (μη) συμμόρφωση της Ελλάδας-

Η πρώτη καταδίκη από το ΔΕΚ

- C-329/1996

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ελληνικής Δημοκρατίας- Παράβαση Κράτους μέλους

Η Ελληνική Δημοκρατία, μη θεσπίζοντας εντός της ταχθείσης προθεσμίας (2 έτη) τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αναγκαίες προς συμμόρφωση με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21^{ης} Μαΐου 1992, σχετικά με τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 23 της Οδηγίας αυτής.

Η εφαρμογή του Δικτύου NATURA 2000 στην Ελλάδα (μετά την καταδίκη)

- Η καταγραφή των τόπων που πληρούν τα κριτήρια της παρουσίας τύπων οικοτόπων και οικοτόπων ειδών της Οδηγίας 92/43/ΕΚ στη χώρα μας (296 περιοχές – «Επιστημονικός Κατάλογος»), έγινε από ομάδα περίπου 100 επιστημόνων που συστήθηκε ειδικά για το σκοπό αυτό στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος LIFE (1994-1996) με τίτλο «Καταγραφή, Αναγνώριση, Εκτίμηση και Χαρτογράφηση των Τύπων Οικοτόπων και των Ειδών Χλωρίδας και Πανίδας της Ελλάδας (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ)». Στον «Επιστημονικό Κατάλογο» εντάχθηκε το σύνολο σχεδόν των μέχρι τότε προστατευόμενων περιοχών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.
- Η Ελλάδα έχει χαρακτηρίσει σήμερα **202 Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)** και **241 Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ)**. Οι δύο κατάλογοι περιοχών παρουσιάζουν μεταξύ τους επικαλύψεις όσον αφορά τις εκτάσεις τους.
- Ο κατάλογος των Ελληνικών Ζωνών Ειδικής Προστασίας δημοσιεύτηκε στο [ΦΕΚ 1495/Β/06.09.2010](#) (Η.Π 37338/1807/Ε.103) ως παράρτημα στη νέα ενσωμάτωση της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ (η οποία κωδικοποιήθηκε με την Οδηγία 2009/147/ΕΚ).
- 239 Ελληνικοί Τόποι Κοινοτικής Σημασίας χαρακτηρίστηκαν ως **Ειδικές Ζώνες Διατήρησης** με τον Ν.3937/2011 ([ΦΕΚ60/Α/31-3-2011](#)).

Η (μη) συμμόρφωση της Ελλάδας- Περαιτέρω καταδίκες από το ΔΕΕ

- **Υπόθεση C-103/00:** Έλλειψη προστασίας Caretta- Caretta στη Ζάκυνθο
- **Υπόθεση C-166/04:** Έλλειψη προστασίας ΖΕΠ Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου
- **Υπόθεση C-518/04:** Μη λήψη μέτρων για προστασία οχιάς Μήλου
- **Υπόθεση C-293/07:** Έλλειψη προστασίας των ΖΕΠ
- **Υπόθεση C-600/12:** Ανανέωση άδειας λειτουργίας ΧΥΤΑ Ζακύνθου κατά παράβαση της διαδικασίας του άρθρου 6 παρ. 3- Caretta- Caretta- Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου
- **Υπόθεση C-504/2014:** Έλλειψη προστασίας Caretta Caretta εντός της ζώνης της Κυπαρισσίας

Η περίπτωση της Caretta-caretta στον Κόλπο της Κυπαρισσίας (δημοσίευση απόφασης το 2016)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας:

2010: Η Επιτροπή ζητά από την Ελληνική Δημοκρατία **πληροφορίες** για τον τρόπο που εφαρμόζεται η Οδηγία 92/43/ΕΟΚ στη ζώνη των θινών της Κυπαρισσίας

2011: Με βάση τις παρασχεθείσες πληροφορίες η Επιτροπή κρίνει ότι η Ελλάδα έχει **παραβεί** τις υποχρεώσεις της- **αποστολή προειδοποιητικής επιστολής**

2012: Επίσκεψη υπαλλήλων Επιτροπής, **έκδοση αιτιολογημένης γνώμης-κλήση Ελλάδας με προσθεσμία προς συμμόρφωση**

2014: Μη ικανοποιητικές απαντήσεις Ελλάδας- **προσφυγή Επιτροπής ενώπιον του ΔΕΕ**

2016: Έκδοση **καταδικαστικής απόφασης ΔΕΕ: C-504/2016**

Η περίπτωση της Caretta- Caretta στον Κόλπο της Κυπαρισσίας (2016)

ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ ΔΕΚΤΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ:

1. Ανοχή κατασκευής αυθαίρετων οικιών, χρήση οικιών άνευ επαρκούς ρύθμισης, ανοχή έναρξης εργασιών αυθαίρετης κατασκευής οικιών, έγκριση κατασκευής οικιών
2. Ανοχή δημιουργίας υποδομών προσβάσεως στην παραλία (διάνοιξη οδών- ασφαλτόστρωση υφιστάμενων προσβάσεων και οδών)
3. Μη λήψη μέτρων για τήρηση της απαγορεύσεως του ελεύθερου κάμπινγκ
4. Μη λήψη μέτρων περιορισμού της λειτουργίας των μπαρ
5. Μη λήψη μέτρων για μείωση κινητού εξοπλισμού και διαφόρων εγκαταστάσεων στις παραλίες
6. Έγκριση κατασκευής εξέδρας ξενοδοχείου για άτομα με ειδικές ανάγκες χωρίς εξέταση εναλλακτικών λύσεων
7. Μη λήψη αναγκαίων μέτρων για επαρκή περιορισμό φωτορύπανσης
8. Μη λήψη αναγκαίων μέτρων για επαρκή περιορισμό αλιευτικής δραστηριότητας
9. Μη θέσπιση πλήρους, συνεκτικού και αυστηρού νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου για την προστασία της Caretta- caretta στη ζώνη της Κυπαρισσίας

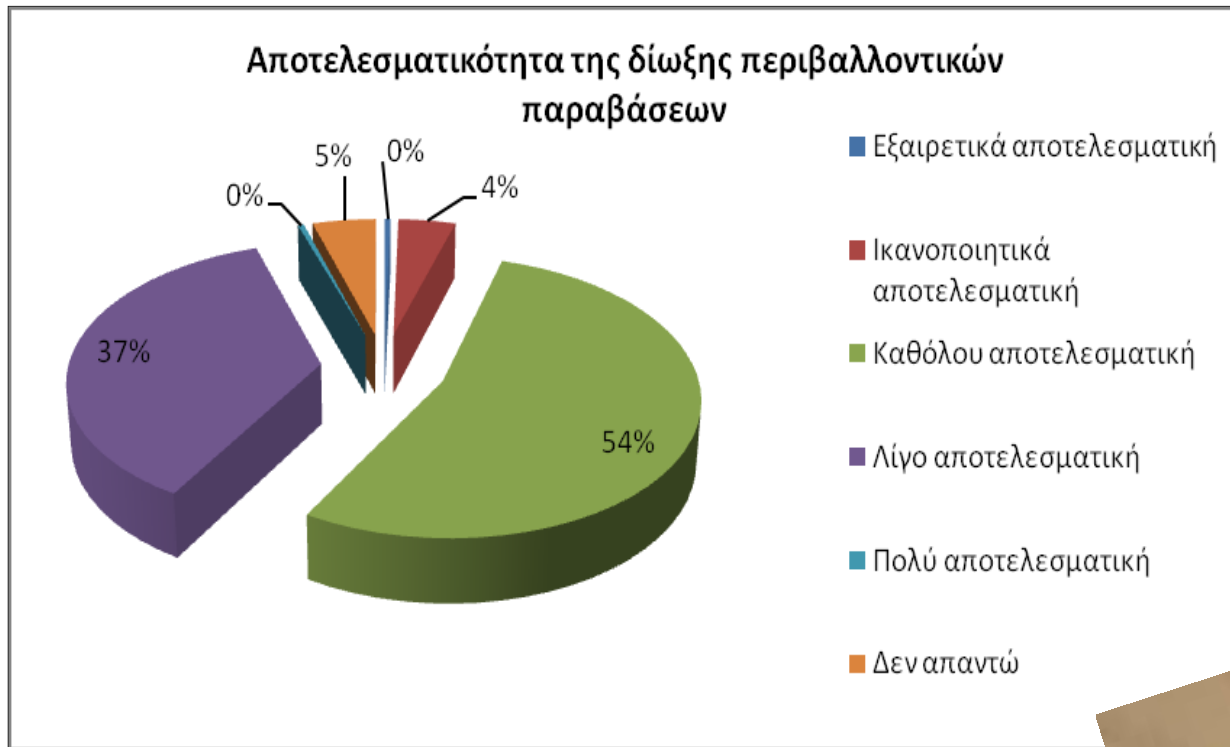
Η περίπτωση της Caretta- Caretta στον Κόλπο της Κυπαρισσίας (2016)

ΑΞΙΟΛΟΓΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ:

1. *«Το κράτος μέλος παρέλειψε να εγκαθιδρύσει κατάλληλο καθεστώς προστασίας και δεν μερίμνησε για την τήρηση αυτής της απαγορεύσεως κατασκευής, με αποτέλεσμα την πραγματοποίηση εργασιών ανεξέλεγκτων και άνευ σχεδιασμού»*
2. *«Παρά την επιβολή προστίμων και την αποκατάσταση που απαίτησαν οι ελληνικές αρχές, οι οδοί παρέμειναν ανοικτές... Οι οδοί είναι ανοικτές παρά τις ασκηθείσες ποινικές διώξεις και τις διάφορες εκκρεμείς ένδικες διαδικασίες»*
3. *«Μη έχοντας λάβει προσωρινά μέτρα για την προστασία της ζώνης αυτής έως ότου περατωθούν οι ένδικες διαδικασίες η Ελληνική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει»*
4. *«Υποχρέωση των κρατών μελών όχι μόνο να θεσπίσουν ένα πλήρες νομικό πλαίσιο, αλλά και να εφαρμόσουν συναφώς συγκεκριμένα και ειδικά μέτρα προστασίας».*
5. *«Ένα τέτοιο καθεστώς προστασίας δεν είναι δυνατόν να συνίσταται σε ένα αποσπασματικό σύνολο μεμονωμένων μέτρων που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος εν γένει»*

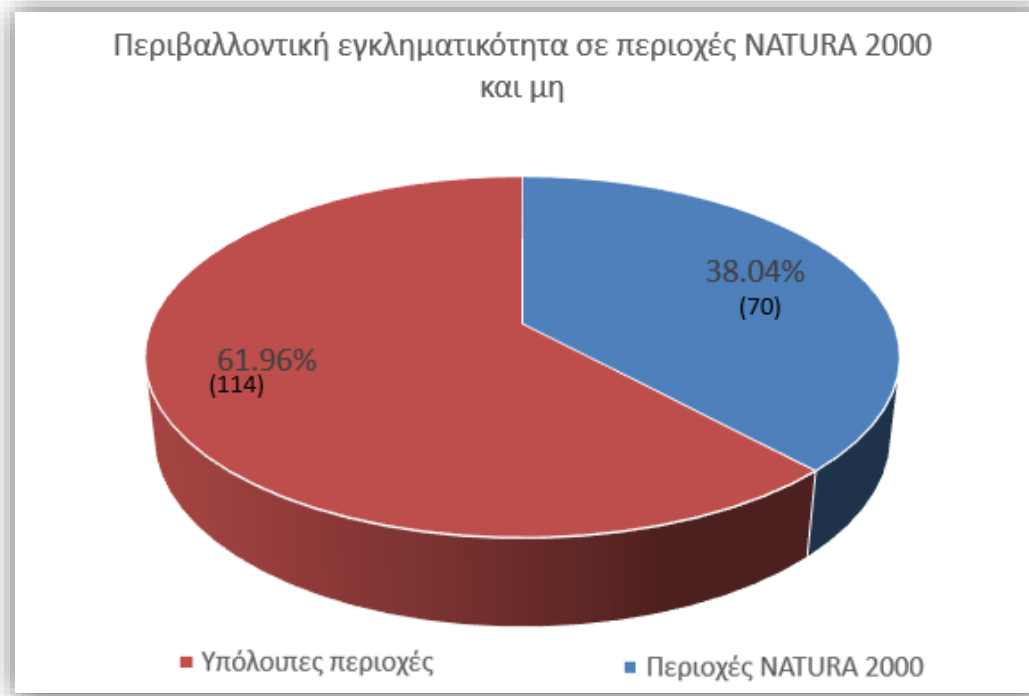
Η (μη) συμμόρφωση των πολιτών της Ελλάδας με τις επιταγές του Δικτύου NATURA 2000- Η έρευνα στην Κρήτη

Παρατηρητήριο Περιβαλλοντικού Δικαίου
Δυτικής Κρήτης

Μανιαδάκη Μαρία

Η (μη) συμμόρφωση των πολιτών της Ελλάδας με τις επιταγές του Δικτύου NATURA 2000- Η έρευνα στη Δυτική Κρήτη

Οι διαχειριστές των περιοχών NATURA 2000 δεν έχουν αντιληφθεί ακόμη τη σημασία τους!!

Η (μη) συμμόρφωση των πολιτών της Ελλάδας με τις επιταγές του Δικτύου NATURA 2000- Η έρευνα στη Δυτική Κρήτη

Η συχνότητα των περιβαλλοντικών εγκλημάτων
σε περιοχές NATURA 2000
ανάλογα με την τυπολογία τους

Γιατί μη συμμόρφωση; Συμπεράσματα- Προτάσεις

ΑΙΤΙΕΣ:

1. Ανεξέλεγκτη αγοραποίηση του χώρου
2. Έλλειμμα δημόσιας διοίκησης και δικαιοσύνης για την εφαρμογή της ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής νομοθεσίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:

1. Περισσότερη ενημέρωση περί του προστατευτέου αντικειμένου κάθε περιοχής NATURA 2000- Διαμόρφωση περιβαλλοντικής συνείδησης
2. Εκσυγχρονισμός διοίκησης και δικαιοσύνης με στόχο την πραγματική εφαρμογή της ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής νομοθεσίας
3. Επιτυχημένος συγκερασμός της προστασίας του περιβάλλοντος και της οικονομικής ανάπτυξης

Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας!

Μαρία Μανιαδάκη

Συντονίστρια Παρατηρητηρίου ΠΔΔΚ

E-mail: observatorywestcrete@gmail.com

